

David Still i l'Independent Media Center

Identitat col·lectiva: a internet ningú sap que tu ets vosaltres

Jaume Ferrer i Rosera
març 2004

Copyright/Copyleft © 2004 Jaume Ferrer i Rosera
S'atorga permís per a copiar, distribuir i/o modificar aquest document sota els termes de la Llicència de Documentació Lliure GNU, versió 1.1 o qualsevol versió posterior publicada per la Free Software Foundation. Es considerarà com a Seccions Invariants tot el document, no existint Textos de Portada ni Textos de Contraportada. Podeu consultar una còpia de la llicència a <http://www.gnu.org/copyleft/fdl.html>

Resum

Compararem el sistema de missatgeria d'un projecte de net.art plantejat com una donació d'identitat amb un sistema de notícies alternatiu basat en la participació de persones que sovint oculten la seva identitat. Constatarem com, malgrat la diferència de finalitat (en un cas artística i en l'altre informativa), ambdós casos ens permeten parlar sobre credibilitat i engany, però també sobre la distinció, a voltes subtil, entre identitat individual i col·lectiva.

Identitat i net.art

Per a l'art contemporani, el tema de la identitat és una factor clau dins d'una problemàtica més general que tracta el paper de l'art i de l'artista en relació a la societat i al mercat.

El net.art, sensible a la realitat de la xarxa i a les noves dinàmiques que s'hi desenvolupen, s'ha aproximat a la qüestió de la identitat convidant-nos a reflexionar o posant en evidència aspectes que han pres una nova rellevància, com ara les dicotomies public-privat, individual-col·lectiu, real-virtual, humà-sintètic, entre d'altres.

David Still: descripció del projecte

El projecte David Still (<http://www.davidstill.org>) neix l'any 2001 i fa una aproximació al tema de la identitat emfatitzant tres conceptes clau: identitat simulada, identitat col·lectiva i privacitat.

La seva web està dedicada a construir la personalitat del personatge David Still, a proporcionar-nos el seu context seguint la típica estructura d'una web personal, amb

textos que ens parlen del seu present i passat recolzats amb documentació fotogràfica. (Chander. 1998).

Però atès que es tracta d'una donació, la web ens permet convertir-nos en el propi David Still dins la xarxa. Per fer-ho, ens proporciona un client online de correu electrònic per tal de poder enviar e-mails a qui volguem. Quan algú respon un d'aquests e-mails el seu missatge apareix automàticament publicat a la web de forma íntegra, per la qual cosa la seva adreça electrònica resta a la vista i tothom qui visiti el site pot respondre-li en nom de David Still. De fet, el propi sistema ens convida a fer-ho i preveu alguns missatges predefinits sobre temes diversos i escrits també en un to diferent, llestos per a ser enviats a l'adreça que desitgem.

David Still: construcció de la identitat

Com ja s'ha comentat, la web del projecte proporciona informació per construir el personatge David Still. Sabem que viu a Holanda i de què treballa, coneixem el seu passat, podem veure'l en fotos recents, a casa seva, amb els amics, i també quan era petit. La qüestió de la construcció de la identitat varia segons el punt de vista de qui es fa passar per David Still i de qui rep els seus missatges.

Per distingir-los i abreviar, a partir d'ara anomenarem **DS** a la persona que envia e-mails en nom de David Still i **R** a la persona que els rep (i que potencialment els pot contestar).

Des del punt de vista de la R:

1. **Remitent i reply-to:** l'adreça electrònica de procedència del missatge i a la qual s'enviarà una resposta és sempre david@davidstill.org per als missatges redactats que cal redactar i dave@davidstill.org per als missatges predefinits. En qualsevol cas aquestes adreces no canvien encara que sí ho puguin fer les DS. Per tant, des del punt de vista de la R aquestes dades no resulten gaire informatives.
2. **Títol del missatges:** cada missatge predefinit incorpora el seu propi títol per defecte. Una R que creui diversos missatges amb David Still podrà arribar a saber pel títol del missatge (especialment si visita la web) si qui l'ha enviat s'ha molestat

en redactar-lo o no. A part d'això, el títol només podrà donar-li pistes segons el que es comenta al punt 4.

3. **Idioma:** els missatges predefinits són tots en anglès, apart d'això, per a R no angloparlants l'idioma les pot ajudar a distingir les diferents DS que li envien missatges.
4. **Redactat:** la forma d'escriure és provablement l'únic tret identitari que pot permetre a una R adonar-se de que hi ha més d'una DS i fins i tot poder-les distingir. Si les DS s'aprenen bé el personatge explicat a la web i segueixen atentes a les respostes de les R és possible que les diferències de to i d'estil siguin menors. Tot i així, atès que les DS només poden seguir el diàleg si hi ha resposta i si aquesta resposta duu un còpia (quote) del missatge rebut, a la pràctica és segur que si més d'una DS escriu a una mateixa R, aquesta R detecti incongruències. El que ja no està tan clar és si atribuirà aquestes incongruències a canvis d'humor dels seu interlocutor en comptes de a l'existència de més d'una DS. La formulació de Gergen del jo distribuït (Vayreda i Ardèvol) s'aplicaria aquí de forma literal però a la inversa.
5. **Signatura:** tots els missatges de David Still duen una signatura on apareix un enllaç a la web, de manera que qualsevol R té la possibilitat de descobrir la veritat. Això és evident en alguns missatges de resposta, que comenten precisament que ja saben qui o millor què és David Still, però no ho és en la majoria, que no fan esment de si han visitat la web o no i sembla que responguin a David Still com si fos un individu.

Pel que fa als missatges de resposta enviats per les R, la seva identitat queda bastant més clara i es basa fonamentalment en dues dades:

1. **Nom:** extret de la capçalera del e-mail rebut. Normalment és el nom de pila o el nom i cognom. Correspon a la configuració habitual del client de correu de la R. Tot i que una R pot jugar amb el seu nom i fer-se passar per qui no és, normalment hom no es pren la molèstia de fer-ho amb el seu propi client de correu igual que ho faria amb el nick en un xat. Com que no és quelcom que es canviï continuament, pot resultar bastant fiable per identificar la R i el seu gènere, a més d'altres aspectes culturals.
2. **Remitent i reply-to:** l'adreça electrònica de procedència del missatge i a la qual s'enviarà una resposta també correspon a la configuració habitual del client de

correu de la R i tampoc es canvia continuament, per tant resulta bastant definitiu per entrar-hi en contacte, per bé que no té perquè aportar necessàriament informació que permeti deduir gaires detalls identitaris de la persona, sí mostra el domini del servidor de correu, cosa que pot servir de punt de partida per a d'altres averiguacions posteriors (Donath. 1999).

David Still: com interpretar les respostes

Els missatges de resposta es poden interpretar en funció de dues tipologies diferents:

1. R que creuen estar responent en privat a David Still com si fos un individu
2. R que saben que la seva resposta serà pública i que saben que estan responent a un individu anònim que podria ser diferent en cada e-mail rebut

En tots els casos, el primer missatge de resposta de cada R es pot interpretar com una micropresentació, atès que es tracta de la primera interacció amb un desconegut.

Hi podem trobar de tot, des de respostes amables que es disculpen per no recordar al tal David Still fins a respostes grolleres de qui se sent agredit per un desconegut.

Provablement hi té molt a veure el to del missatge enviat per la DS.

Per als usuaris del tipus 1, a més es tracta d'un missatge privat. Per tant, per bé que no tenen per què conservar el mateix to que emprearien amb coneguts o en altres contextos i per tant no ens és possible afirmar que siguin 'més autèntics', sí que podem dir que són més íntims. No procedeix parlar d'identitat falsa (Vayreda i Ardèvol).

Atès que suposem que una part de les R que responen són del tipus 1, aquesta intimitat revelada fa que llegir els missatges a la web de David Still tingui quelcom de pràctica voyeurística, a l'estil de qui es mira un programa de TV del tipus càmera indiscreta, per exemple.

Per als usuaris del tipus 2, però, l'experiència pren el caire d'una mena de xat on hi caben diverses possibilitats:

1. Adreçar-se a l'individu concret que ha fet de DS en el seu cas tot i saber que la resta també ho estan llegint
2. Adreçar-se en genèric a tots els que miren la web
3. Adreçar-se als qui estiguin darrera del projecte

4. Seguir el joc i fer veure que no sap res, en certa manera equivaldria una actitud troll o d'esquer, per provocar reaccions i dur l'experiència en la direcció que li interessi (Donath. 1999).
5. El mateix que al punt anterior però més refinat, creant un compte de correu nou per a l'ocasió, exercint inicialment el rol de DS per enviar-se un e-mail a ella mateixa i després contestant-lo per iniciar el joc abans esmentat. Això permetria a la R actuar com a R però des d'una identitat simulada. Com en un joc de miralls que es duplica infinitament, aquesta R podria desdoblar-se en diverses R que actuessin com una de sola.

A l'annex 1, anomenat "Jeff: engany o performance?", es pot seguir el cas d'un dissenyador de pàgines web que va estar 'dialogant' per e-mail amb David Still durant força dies aparentement convençut de que estava tractant amb un possible client. Estranyament el tal Jeff va visitar la web del projecte i no es va adonar del que realment estava passant. En qualsevol cas no és possible saber fins a quin punt es tractava d'una R autèntica o bé d'una performance protagonitzada per una R fictícia.

Un paral·lelisme entre David Still i els virus

Val a dir que al llarg dels tres anys que fa que dura el projecte les possibilitats de performance que proporciona David Still com a 'moratoria' o 'laboratori de la identitat' (Wallace. 2001) probablement s'han anat reduint progressivament pel clima de malfiança que s'ha apoderat de la xarxa a ran de la proliferació de virus. Uns virus que precisament es difonen gràcies a que envien missatges sota identitats manllevades, identitats en molts casos conegudes per les víctimes de la infecció o a les quals les víctimes atorguen confiança (com ara fer-se passar per l'administrador del seu servidor de correu), però que en molts casos són de 'desconeguts amables' com podria ser en David Still.

Això ha fet que es generalitzés la destrucció sistemàtica de missatges de procedència dubtosa sense ni tant sols llegir-los. Els missatges de David Still podrien caure en aquesta categoria tot i no contenir arxius adjunts, especialment per a la gent que habitualment no s'escriu amb angloparlants.

Els virus que es difonen mitjançant el correu electrònic són sovint agents que envien missatges predefinitos a l'estil David Still. Els ordinadors infectats esdevenen sistemes replicadors que reenvien els missatges a totes les adreces que troben, per tant que fan pública la intimitat de l'usuari sense que ell ho sàpiga i li fan fer una donació d'identitat forçada.

En la mesura que els virus esdevinguin més sofisticats i adaptables, probablement caldrà redefinir què entenem per identitat a la xarxa i potser parar més atenció a un nou gènere, el d'identitat sintètica, que juga a la simulació. Les identitats sintètiques podrien arribar a constituir una panorama fins i tot més ric que el dels gèneres disponibles als MUDS de MediaMOO i LambdaMOO estudiats per Danet.

L'Independent Media Center [IMC]

L'IMC, més conegut com Indymedia, no té una finalitat artística sinó que consisteix en un sistema de publicació de notícies que, segons explica a la web del Barcelona IMC, funciona com "una **xarxa de terminals** que són gestionats per col·lectius oberts amb l'objectiu de revelar la realitat de forma precisa, radical i directa a la seva essència" ¹.

L'IMC va néixer a ran de les protestes de Seattle contra l'OMC del 1999, i proporciona un sistema d'informació alternatiu als dels grans grups mediàtics que permet que qualsevol persona en qualsevol moment i des de qualsevol punt d'accés a la xarxa pugui publicar una notícia en mode text, imatge, àudio o vídeo.

La informació publicada no passa per cap filtre, per tant no està verificada, i tot i que s'estableix un mode bàsic de verificació d'identitat basada en comprovar l'e-mail, no és obligatori usar-lo. Com a contrapartida, qualsevol notícia pot ser comentada per qualsevol altre persona, de manera que si es publiquen notícies falses o no exactes, altres persones tenen l'oportunitat de desmentir-les. Igual que a les notícies, al publicar comentaris l'usuari ha d'incloure un nom d'autor (que no necessàriament ha de ser autèntic), i no està obligat a facilitar l'e-mail ni cap signatura.

El nostre objecte d'estudi se centra en les intervencions dels usuaris a ran d'una notícia apareguda el passat 27 de febrer, que va generar 14 comentaris. A l'annex 2 disposeu

de la versió íntegra de la notícia i dels comentaris, o bé podeu consultar:

<http://barcelona.indymedia.org/newswire/display/73022/index.php>.

Barcelona IMC: anàlisi d'una notícia

La notícia que estudiarem apareix publicada per un tal Antoni Ferret, el qual no ha fet constar l'e-mail (per tant l'autoria tampoc no ha estat verificada) ni tampoc afegeix cap signatura. No ens ha d'estranyar si tenim en compte que planteja un boicot contra certes empreses. És habitual en el món de l'activisme ser reservat amb la pròpia identitat, quan certes accions comporten el risc i, per tant el temor, a possibles repressàlies.

Tots els comentaris suscitats, però, no ho són a ran de la veracitat o no de la informació publicada, sinó sobre la estratègia mateixa del boicot. A continuació es mostra una taula dels comentaris, especificant l'afinitat o animadversió vers la notícia i/o els altres comentaris, la data de publicació, el títol del missatge i el nom de l'autor.

Amb aquest estudi es pretén simplement determinar quantes persones van intervenir realment en aquesta línia de comentaris.

A crític amb la notícia	B crític amb A	C crític amb A i B	Notícia: 27 febrer - Boicot a Planeta Antoni Ferret
			Comentaris: 27 febrer - Re: Boicot a Planeta Skłowski
			28 febrer - Re: A Slowski yo
			28 febrer - Re: Boicot a Planeta a Skłowski
			1 març - Respuestas a "yo" Skłodowski
			1 març - Respuesta a un anónimo Skłodowski
			1 març - Re: Boicot a Planeta laura
			1 març - Re: Boicot a Planeta al Paranoiowski
			2 març - Segunda respuesta al anónimo Skłodowski
			3 març - Re: Boicot a Planeta Alexander Dubcek
			4 març - Re: Boicot a Planeta Skłodowski
			5 març - Re: Boicot a Planeta

		parole, parole
		5 març - Re: Boicot a Planeta més paraules
		5 març - Re: Boicot a Planeta Sklodowski
		8 març - Re: Boicot a Planeta referencias

Si haguéssim de determinar el nombre de participants en funció del nom, n'obtindríem onze:

'Antoni Ferrer', 'Skłowski', 'yo', 'a Skłowski', 'Skłowski', 'laura', 'al Paranoiowski', 'Alexander Dubcek', 'parole, parole', 'més paraules', 'referencias'

Sense ànim d'entrar en una classificació de nicknames a l'estil Bechar-Israeli, si comparem els noms apareix aviat la sospita de que provablement darrera de diferents noms s'amaga la mateixa persona. A primer cop d'ull trobem afinitats que semblen indicar-ho, tot i que no és res determinant:

'Skłowski' i 'Skłowski' | 'a Skłowski' i 'al Paranoiowski' | 'parole, parole' i 'més paraules'

Fixar-nos en l'idioma en que s'han redactat els missatges no ens ajuda gaire, perquè tret de la notícia i de tres missatges, la resta estan escrits tots en castellà i en alguns casos el castellà i el català apareixen junts dins del mateix redactat.

Una anàlisi dels continguts dels missatges revela, però, que la seqüència comença amb una crítica de 'Skłowski' a la notícia. Aquest comentari és rebut per en yo i per 'a Skłowski'. Aleshores es produeixen dues rèpliques seguides per part de 'Skłowski' als dos comentaris anteriors, i pel contingut dels comentaris tot sembla indicar que el tal 'Skłowski' és la mateixa persona que havia fet el primer comentari, és a dir, 'Skłowski'.

Segueix una intervenció de 'laura' criticant tant les paraules de 'Skłowski' (és a dir, 'Skłowski') com les de 'yo'. A partir d'aquí assistim a un diàleg de rèpliques i contrarèpliques que ens fan pensar que provablement 'Skłowski' parla amb un sol interlocutor, és a dir, que 'al Paranoiowski', 'Alexander Dubcek' 'parole, parole', 'més paraules' i 'referencias' serien una mateixa persona que va canviant de nom. Aquesta estratègia podria respondre a diferents motius: fer mofa de 'Skłowski', pressionar-lo

psicològicament fent-li creure que altres persones recolzen la seva argumentació, diversió o costum, entre d'altres.

Possiblement 'a Sklowski' també seria un altre al·lies del mateix usuari. Per tant, el nombre de participants podria reduir-se a quatre més l'autor de la notícia.

Ara bé, en realitat també podria ser que el participant dels noms múltiples fos el propi autor de la notícia (recordem que el nom de l'autor de la notícia no estava autènticat). De fet, el sistema d'autenticació basat en enviar un e-mail al suposat autor perquè confirmi la seva autoria és molt feble, atès que, com ja apuntàvem amb el cas de David Still, actualment està a l'abast de tothom (tecnològica i econòmicament, perquè és fàcil i gratis) donar d'alta un compte de correu amb qualsevol nom des del qual operar només per gestionar un tema concret. Fins i tot podria ser que el propi autor de la notícia enviés les crítiques, amb l'objectiu de generar polèmica i reforçar les seves pròpies posicions o simplement d'aconseguir més visibilitat (al llistat apareix el nom de cada notícia al costat del nombre de comentaris que ha suscitat, de manera que una notícia amb molts comentaris podria atreure visites perquè es podria percebre com una notícia interessant o sobre la qual cal opinar).

Paradoxalment, la identitat es converteix en el punt feble del sistema, i al mateix temps en el seu punt fort, atès que precisament gràcies a que es tracta d'un sistema d'autopublicació sense filtres pot donar veu a els qui mai no en tindrien en els grans mitjans corporatius. La immediatesa que proporciona al difondre els fets, especialment en el transcurs d'accions activistes, compensa l'ús potencialment manipulador que se'n pugui fer, atès que manipuladors i manipulats competeixen per primera vegada en igualtat de condicions. Tal i com ho diria Donath, un senyal avaluat seria més fiable però resultaria massa costós, per la qual cosa aquí resulta més adequat un senyal convencional (Donath, 1999).

Conclusions

Hem vist dos casos ben diferents, l'un on diverses persones poden actuar sota una mateixa identitat i l'altre, on una mateixa persona pot actuar sota diferents identitats. En ambdós casos parlar d'identitat és parlar sobretot d'un nom i d'una determinada forma d'escriure.

En els casos estudiats són les pròpies paraules les que construeixen la identitat i fan possible dialogar quan els diferents interlocutors es desdoblen o s'unifiquen, com si fossin l'agent Smith de The Matrix. El llenguatge esdevé informador i formador de la identitat (Giese. 1998). La credibilitat aquí pren un caire ben diferent del que tindria en altres àmbits de relació més tradicionals i probablement es requereix un aprenentatge per acceptar les noves regles de joc.

El següent comentari de Sherry Turkle, referint-se a la diferent manera de percebre la tecnologia de nens i adults, ² resulta d'allò més escaient en el nostre cas, atès que en el fons es tracta de canvis en la nostra manera de percebre l'altre:

"Today's adults grew up in a psychological culture that equated the idea of unitary self with psychological health, and a scientific culture that taught that when a discipline achieves maturity, it has a unifying theory" (Turkle 1995).

Voldria acabar reprenent el tema de la proximitat entre David Still i els virus informàtics. En la mesura que els agents esdevinguin més sofisticats i en la mesura que nosaltres, els humans, esdevinguem més interconnectats i per tant més dependents de la xarxa, l'intercanvi de paraules i de bits obligarà a replantejar la qüestió de la identitat des de la perspectiva de la interfície entre allò humà i allò sintètic. La societat xarxa ja està plenament immersa en tensions identitàries diverses com a resultat de processos realacionats amb la inteconnexió (Castells. 2002). La xarxa és per definició bressol de dinàmiques descentralitzades i distribuïdes, ho és pel que fa als usos que en fem els humans, però també ho és per als agents que a hores d'ara exploren, classifiquen, mesuren i gestionen el tràfic de bits que hi circula. Potser a la llarga la nostra noció d'identitat esdevindrà alguna cosa força més exòtica del que podríem esperar.

NOTES

[1]: Una explicació sobre la gènesi i objectius dels Independent Media Center es pot trobar a:
<http://barcelona.indymedia.org/mod/info/display/suport/index.php>

[2]: Resulta especialment revelador el cas dels Tamagotchis i demés mascotes sintètiques, de les quals cal tenir cura, pel seu impacte en la forma en que els nens i els adolescents perceben la 'personalitat' dels entes tecnològics (Turkle. 1999).

BIBLIOGRAFIA I RECURSOS ONLINE

BECHAR-ISRAELI, H. **From 'bonehead' To 'cLoNehEAd': Nicknames, Play and Identity on Internet Relay Chat.** A JCMC: Journal of Computer Mediated Communication (vol. 1, núm. 2).

CASTELLS, M. (2002). **The Rise of the Network Society.** (Second Edition). Backwell Publishers Ltd.: Malden.

CHANDLER, D. (1998). **Personal Home Pages and the Construction of Identities on the Web.** http://cv.uoc.edu/moduls/UW04_63009_00056/web/main/m1/framelec8.html

DANET, B. (1998). **El texto como máscara: género, juego y performance en internet.**
dins de Jones, S. G. *Cibersociedad 2.0.* Editorial UOC. 2003.

David Still
<http://www.davidstill.org>

DONATH, J.S.(1999) **Identidad y engaño en la comunidad virtual** dins de Smith, M. A. i Kollock, P. (ed.) *Comunidades en el ciberespacio.* Barcelona. Editorial UOC. 2003.

GIESE, M. (1998). **Self without body: Textual Self-Representation in an Electronic Community** dins de FirstMonday (vol. 3, núm.4)

Indymedia. Barcelona Independent Media Center.
<http://barcelona.indymedia.org>

TURKLE, S. (1999). **What Are We Thinking About When We Are Thinking About Computers?** dins de M. Biagioli (ed.) *The Science Studies Reader,* Nueva York: Routledge, 1999.

VAYREDA, A. i ARDÈVOL, E. **Comunidades Virtuales.** Fundació per a la Universitat Oberta de Catalunya. http://cv.uoc.edu/moduls/UW04_63009_00056/index.html

ANNEXOS

Els annexos 1 i 2 (**El cas Jeff: engany o performance?** i **Barcelona IMC. Comentaris a una notícia del 27.02.04**) es presenten en fitxers a part només com a documentació complementària per qui tingui interès en examinar en detall els casos estudiats.